

עורכים: יורם הרפז ואלי הורביץ / **חינוך בצומת**

חינוך בצומת

סיעור מוחות על
עתיד החינוך בישראל

עורכים:
יורם הרפז ואלי הורביץ

דביר

EDUCATION AT A CROSSROADS

© 2020 All Rights Reserved to

The Branco Weiss Institute, and Kineret Zmora Dvir Publishers

כל הזכויות שמורות © תש"ף 2020 למכון ברנקו וייס – חינוך. חשיבה. יוזמה
רח' מרדכי נרקיס 11, ירושלים
ולכנרת, זמורה, דביר – מוציאים לאור בע"מ
רח' אגוז 6, פארק תעשיות חמן, חבל מודיעין 7319900

עורכי הספר: יורם הרפז (מכללת בית ברל), אלי הורביץ (קרן טראמפ)
עיצוב: שרית רוזנברג

הספר רואה אור בתמיכתה הנדיבה של קרן טראמפ בשיתוף עם מכון ברנקו וייס

המערכת עשתה ככל יכולתה על מנת לאתר את בעלי הזכויות של כל החומר שנלקח ממקורות חיצוניים. אנו מתנצלים על כל השמטה או טעות, ואם יובאו לידיעתנו, נפעל לתקן במהירות הבאות.

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני או אחר כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא לאור.

סידור, עימוד, הפקה וקדם-דפוס במפעלי כנרת, זמורה, דביר – מוציאים לאור בע"מ

נדפס בישראל 2020

Kinneret, Zmora, Dvir – Publishing House Ltd.
6 Egoz St., Hevel Modi'in Industrial Park 7319900, Israel

Printed in Israel 2020

מסת"ב 978-965-574-140-7 ISBN

www.kinbooks.co.il
edubook.branco weiss.org.il

תוכן העניינים

9	הקדמה / אלי הורביץ ויורם הרפז
13	שער 1. חזון
15	הבוגר העתידי / יולי תמיר
23	פדגוגיה חדשה / חיים אדלר
27	לקראת חברת לומדים נאורה / יערה בר־און על היש והאין, על הגלוי והסמוי, במערכת החינוך /
33	דן ענבר ועדנה ענבר
46	לחנך שחקני משמעות / שמעון אזולאי
59	חינוך לאנושיות / אימן אגבאריה
67	חינוך קוסמוסופי / מישקה בן־דוד
77	הרוח קובעת את הוויית החינוך / ישעיהו תדמור "לך לך מארצך וממולדתך" – אתגר המציאות האחרת /
85	משה שנר
96	אז מה צריכה מערכת החינוך לעשות? / אמנון כרמון נוירר-פדגוגיה: מבט חדש על החינוך /
106	אורית אלגאוי-הרשלר
119	שער 2. תוכנית
121	קווים לדמותה של מערכת החינוך / שי פירון עברה ועתידה של מערכת החינוך הישראלית /
133	שמואל אבואב

	מערכת החינוך הישראלית יכולה להימנות עם מערכות החינוך
145	המדינתיות המובילות בעולם – כיצד? / תמר אריאב
158	נדרש חינוך אחר / יצחק קשתי
164	הבניית ידע עמוק לכלל התלמידים / ענת זוהר
	משימה אפשרית: לעצב מחדש את החינוך בישראל /
177	מקסין פסברג
	תנאי לשיפור הישגים וצמצום פערים: תעודת בגרות חדשה /
186	יעקב כץ
196	פדגוגיה מוטת עתיד – תקציר / ריבי ארצי ושמוליק לוטטי
209	שער 3. הוראה ולמידה
211	הבנה בפעולה / דיוויד פרקינס
218	מורה יצירתי בעולם משתנה / דאגלס ניוטון
230	לקראת מיקוד שליטה פנימי / מוחמד עיסאווי
238	הוראה משוחררת / אמנון סרובסקי
245	פדגוגיה תרפויטית / אוריה זינגר
250	מכיתה לחברותא / יובל שרלו
	טיפוח מורים-מחנכים ואתגרי ההוראה ההשראתית /
260	נמרוד אלוני
271	הוראה בינתחומית / יואל בן-נון
	פחות כיף ויותר מאמץ: להחזיר את הלמידה לבתי הספר /
278	יצחק פרידמן
287	שער 4. צדק חינוכי
289	מערכת מפורעת למערכת מפוארת / שלמה סבירסקי
296	שויון מהותי, לא טכני / חילי טרופר ומיכאל ביטון

	מצוינות חינוכית ושוויון חברתי: הילכו השניים יחדיו? /
300	מרים בן פרץ
	חזרה למקורות: על הזיקה שבין צדק חברתי לצדק נפשי בחינוך /
310	יוסי יונה
321	המלצות למערכת חינוך שוויונית ומשיגה / נחום בלס
	חינוך מוטה חברה: חינוך לחיים משותפים /
332	אילנה פאול-בנימין, וורוד ג'יוסי
	חלון הזדמנויות היסטורי-אקולוגי: האם מערכת החינוך
339	תיכנס בעדו? / לימור אלוף
349	שער 5. חינוך ממוקד
	חינוך איכותי בגיל הרך: תשתית ללמידה, הסתגלות לחברה
351	ותפקוד בחיים הבוגרים / תמר ארו ודורית ארם
	מדינה תומכת משפחות: מודל למערכת החינוך לגיל הרך /
365	סמדר מושל
	האתגר: הצלחה של ילדים ובני נוער במצבי סיכון במערכת
575	החינוך / שלמה רומי ועמנואל גרופר
384	להחיל את ההכ(ל)לה בכתי הספר / מיכל ראזר
393	תרומתו של החינוך "המיוחד" לחינוך הכללי / שונית רייטר
405	שער 6. מתוך הכיתה
	מותר האדם מהגוגל / יונתן פטאל
407	
415	אירועים ותובנות / רז גרסלר, איתמר מרטון ועידו טמיר
425	החופש ללמוד / נעם פלד
432	גם וגם / נועה סיגל
440	מפתח מושגים ושמות